

Handleplansarbejdet i kommunerne

- status efter kommunalreformen

Handleplansarbejdet i kommunerne

- status efter kommunalreformen

Henvendelse vedrørende undersøgelsen

Konsulent Jens Hansen – jens.hansen@stab.rm.dk

Center for Kvalitetsudvikling

Olof Palmes Allé 15

8200 Århus N

Telefon: 87 28 49 11

Bestillingsnr. 220

Oktober 2009

©Center for Kvalitetsudvikling

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	3
Baggrund	3
Formål.....	3
Organisering.....	4
Metode	4
Læsevejledning.....	5
2. Sammenfatning	7
3. Resultater	9
3.1 Udarbejdelse af § 141-handleplaner og pædagogiske planer i socialpsykiatrien	9
3.2 Procedurer og krav i handleplansarbejdet	11
Skal planerne leve op til bestemte indholdsmæssige krav?	11
Beskrevne arbejdsgange for arbejdet med planer.....	11
Resultatmål/kvalitetsstandarder for arbejdet med planer	13
3.3 Brugerinddragelse i handleplansarbejdet	14
Ledelsesbeslutninger om inddragelse	14
Hyppighed i brugerinddragelse	14
Vejledning i hvordan brugerne kan inddrages	14
3.4 Opkvalificering af medarbejdere	15
3.5 Opfølgning, sammenhæng og samarbejde i handleplansarbejdet.....	16

Bilag 1: Kommentarsamling

1. Indledning

Baggrund

Videnscenter for Socialpsykiatri og Center for Evaluering gennemførte i perioden 2006-2008 projektet "Handleplaner – et stort lovkrav og en stor udfordring". Projektet var finansieret af Velfærdsministeriet og tog sit udspring i de udfordringer som handleplansarbejdet stiller for medarbejderne i den konkrete socialpsykiatriske praksis.

Projektet havde til formål at skabe øget viden og erfaringsudveksling på ledelsesniveauer i kommunerne om de nødvendige rammer for ledelse og planlægning af medarbejderes kompetenceudvikling, arbejdsvilkår, implementeringsstrategier, og de dilemmaer, som knytter sig til lokalt arbejde med handleplanskoncepter i socialpsykiatrien.

Som et led i projektet blev der i foråret 2006 gennemført en spørgeskemaundersøgelse i kommunerne for at få en status for handleplansområdet, herunder politikker omkring brugerinddragelse, efteruddannelse af personalet, brug af redskaber m.v. Undersøgelsen pegede samlet set på, at der er tale om store variationer i kommunerne i forhold til implementeringsniveauet.

I forbindelse med projektafslutning blev det aftalt med Udsatteenheden i Indenrigs- og Socialministeriet (daværende Velfærdsministeriet), at der igangsættes et opfølgingsprojekt, som bl.a. omfatter en fornyet spørgeskemaundersøgelse til alle landets kommuner m.h.p. en aktuel status for implementering af handleplansarbejdet.

I nærværende rapport præsenteres resultaterne fra denne opfølgingsundersøgelse.

Formål

Med opfølgingsundersøgelsen er det muligt at få et overblik over, hvordan status er på området efter kommunalreformen, herunder hvordan handleplansarbejdet prioriteres i kommunerne. Det vil endvidere være muligt at få et mere sikkert indtryk af, i hvilken udstrækning man er kommet videre med udvikling af kompetencestrategier og politikker lokalt.

Det er fortsat en stor udfordring at sikre udarbejdelse af brugbare SL § 141 handleplaner i forvaltningsniveauet og pædagogiske planer i tilbuddene^[1].

Der er i dag øget fokus på vigtigheden af, at den socialpsykiatriske indsats overfor brugerne får et mere rehabiliterende tilsnit og aktivt medvirker til at fremme tværfagligt, tværforvaltningsmæssigt og tværsektorielt samarbejde. Handleplanerne både på § 141-niveau og de pædagogiske handleplaner i de lokale tilbud indgår som naturligt led i en sådan proces for den enkelte bruger.

Det er derfor væsentligt, at der ydes området tilstrækkelig systematisk opmærksomhed, og at der arbejdes både med brugernes retssikkerhed og kvalitetsudvikling af planerne. Med introduktion af den såkaldte BUM model (Bestiller-Udfører-Modtager) også på det socialpsykiatriske område fra 2007, er det betydningsfuldt at både bestillerniveauet, udbyderniveauet og den berørte borger (modtager) har et gennemskueligt udgangspunkt for samarbejdet.

Undersøgelsen vil være nyttig både for kommunerne og ministeriet i vurderingen af, hvilke prioriteringer der behøves på området.

---

¹ I rapporten anvendes konsekvent begrebet "pædagogiske planer" om de planer, der udarbejdes i tilbuddene. På tværs af kommunerne findes der ikke et fælles sprogbrug for disse planer. Andre betegnelser kan være personlige planer, indsatsplaner eller samarbejdsaftaler.

Organisering

Ansvarlig for projektets gennemførelse er Videnscenter for Socialpsykiatri og Center for Kvalitetsudvikling i Region Midtjylland (der huser det tidligere Center for Evaluering). Der er etableret en styregruppe bestående af Johanne Bratbo, centerleder i Videnscenter for Socialpsykiatri og Knud Ramian, seniorkonsulent i Center for Kvalitetsudvikling.

Styregruppens medlemmer har haft til opgave at godkende projektbeskrivelsen, være ambassadører for projektet og er ansvarlig for formidlingen af undersøgelsens resultater.

Derudover er der oprettet et referencepanel, som har haft til opgave, at kvalitetssikre spørgeskemaerne og kommentere den afsluttende rapport. Referencepanelet består af repræsentanter fra Indenrigs- og Socialministeriet, Servicestyrelsen og KL.

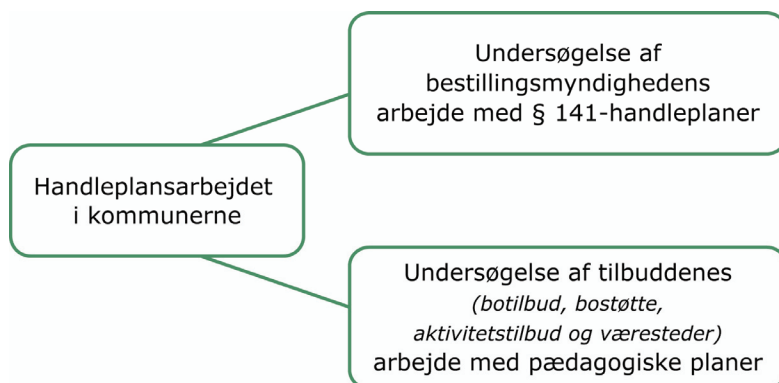
Ansvarlig for projektets praktiske gennemførelse, faglige indhold og rapportering er Jens Hansen, konsulent i Center for Kvalitetsudvikling.

Metode

Udgangspunktet for undersøgelsen var det foreliggende spørgeskema udarbejdet til survey undersøgelsen i 2006. Undersøgelsen er dermed principielt en opfølgning i alle landets kommuner på den tidligere gennemførte survey undersøgelse. Spørgeskemaet er dog tilpasset kommunernes aktuelle situation og enkelte spørgsmålsformuleringer er justeret og testet på ny.

I undersøgelsen bliver der klart skelnet mellem SL § 141-handleplaner (principielt myndighedsansvar) og pædagogiske planer udarbejdet af tilbuddene. Den definitoriske skelnen foretages på baggrund af pjecen "Rart at vide om handleplaner", som KL udgav sammen med SL i 2007.

Figur 1. De to undersøgelser af kommunernes handleplansarbejde

Der er derfor dels udarbejdet et bestiller-rettet spørgeskema og dels et udfører-rettet spørgeskema. Spørgeskemaerne er udviklet i to trin: Indledningsvis er der udarbejdet et udkast med afsæt i det foreliggende spørgeskema suppleret med faglig sparring med relevante interessenter på området. Det justerede udkast er herefter kvalitetssikret via pilottest af spørgsmål blandt udvalgte respondenter i fem kommuner. Pilotkommunerne og pilotpersonerne er udvalgt på baggrund af erfaringer med handleplansarbejdet og kommunestørrelse.

Spørgeskemaerne blev udsendt pr. mail i starten af september 2009 til psykiatrikoordinatoren/ områdelederen på det socialpsykiatriske område i alle landets kommuner. Denne person har dog haft mulighed for at videresende spørgeskemaerne, hvis andre i kommunen har været mere relevante svarpersoner. Der er gennemført en rykkerrunde medio september og undersøgelsen er afsluttet ultimo september.

Tabel 1. Svarprocenter

	Antal svar	Svarprocent
Bestiller-undersøgelsen	69	70%
Udfører-undersøgelsen	69	70%

I såvel den bestiller-rettede som den udfører-rettede undersøgelse er der en meget tilfredsstillende svarprocent på 70.

Det er undersøgt i hvilke regioner, de deltagende kommuner er placeret. Der er nogenlunde ligelig repræsentation fra de fem regioner i såvel udfører- som bestiller-undersøgelsen. Dog er der en mindre overrepræsentation fra Region Syddanmark i begge undersøgelser og en mindre underrepræsentation af kommuner fra Region Sjælland i bestiller-undersøgelsen (tabel 2).

Tabel 2. Andel besvarelser i de fem regioner

	Udfører-undersøgelsen Andel og antal svar	Bestiller-undersøgelsen Andel og antal svar
Region Hovedstaden	62% (18)	69% (20)
Region Sjælland	76% (13)	53% (9)
Region Syddanmark	82% (18)	82% (18)
Region Midtjylland	68% (13)	74% (14)
Region Nordjylland	64% (7)	73% (8)

Forholdet mellem de deltagende kommuners indbyggertal og alle kommuners indbyggertal er ligeledes undersøgt med henblik på at vurdere om der er et systematisk frafald. I udfører-undersøgelsen er der en mindre underrepræsentation blandt kommuner med 45.001 – 60.000 indbyggere og en mindre overrepræsentation blandt kommuner med over 60.001 indbyggere. I bestiller-undersøgelsen er der en mindre underrepræsentation af kommuner med mellem 30.001 og 45.000 indbyggere og en mindre overrepræsentation blandt kommuner med mellem 30.001 og 45.000 indbyggere.

På baggrund af den pæne svarprocent på 70 og den nogenlunde ligelige fordeling med hensyn til beliggenhed og indbyggertal vurderes undersøgelsen samlet set at være repræsentativ, og dermed kunne give et retvisende billede af kommunerne handleplansarbejde.

Læsevejledning

Resultaterne af udfører- og bestillerundersøgelsen præsenteres i kapitel 3, som indledes med at besvare det grundlæggende spørgsmål: Om kommunerne udarbejder § 141-handleplaner og pædagogiske planer. Herefter følger fire tematisk inddelte afsnit:

- Procedurer og krav i handleplansarbejdet
- Brugerinddragelse i handleplansarbejdet
- Opkvalificering af medarbejdere
- Opfølgning, sammenhæng og samarbejde i handleplansarbejdet

Respondenterne har haft mulighed for at knytte en kommentar til alle spørgsmål i undersøgelsen. De skrevne kommentarer med angivelse af kommunenavn kan ses i bilag 1.

2. Sammenfatning

Med denne undersøgelse af kommunernes handleplansarbejde i socialpsykiatrien gives en aktuel status efter kommunalreformen på, hvordan handleplansarbejdet prioriteres i kommunerne, og hvor langt kommunerne er kommet med brugerinddragelse, udvikling af kompetencestrategier og politikker lokalt.

Undersøgelsen er dels rettet mod bestillermyndighedens arbejde med § 141-handleplaner og dels mod tilbuddenes arbejde med pædagogiske planer. Der er derfor udviklet to spørgeskemaer, som er sendt til alle landets kommuner. Begge undersøgelser har en deltagelse på 70% af alle kommuner, som er repræsentative hvad angår geografisk beliggenhed og indbyggertal. Undersøgelsen vurderes derfor at give et retvisende billede af kommunernes handleplansarbejde og de udfordringer der er.

Undersøgelsen viser, at der udarbejdes § 141-handleplaner i 84% af alle bestillermyndigheder. En tilsvarende andel kommuner udarbejder pædagogiske planer i botilbuddene og i bostøtten, mens der i halvdelen af aktivitetstilbuddene og en fjerdedel af værestederne arbejdes med pædagogiske planer.

I to tredjedele af bestillermyndighederne er der beskrevne arbejdsgange for arbejdet med § 141-handleplaner. En fjerdedel har ingen beskrevne arbejdsgange. I udfører-undersøgelsen er billedet også, at der findes beskrevne arbejdsgange for handleplansarbejdet i langt de fleste af kommunernes tilbud.

I 80% af kommunernes bestillermyndigheder anvendes standardiserede redskaber eller skabeloner i handleplansarbejdet. I ca. halvdelen af kommunernes botilbud, bostøtte, aktivitetstilbud og væresteder anvendes standardiserede redskaber eller skabeloner. De afgivne kommentarer tyder på, at der oftest anvendes egne udviklede skemaer, da de standardiserede redskaber som GAS, CAN, Kaboga anses for at være omfattende.

En fjerdedel af bestillermyndighederne har opstillet resultatmål eller kvalitetsstandarder for arbejdet med § 141-handleplaner. Over halvdelen af bestillermyndighederne har på undersøgelsestidspunktet ingen formulerede kvalitetsstandarder, mens der er en beslutning undervejs i 10% af kommunerne. I tilbuddene har ca. en tredjedel resultatmål eller kvalitetsstandarder for arbejdet med pædagogiske planer.

61% af bestillermyndighederne angiver, at de altid inddrager brugerne i udarbejdelsen af § 141-handleplanerne. Blot fem kommuner (8%) svarer, at inddragelse sjældent finder sted i bestillermyndigheden. I tilbuddene er der endnu større brugerinddragelse, idet tre fjerdedel angiver, at brugerne altid inddrages.

Knap halvdelen af bestillermyndighederne har ikke udarbejdet nogen vejledning i, hvordan brugerne kan involveres i handleplansarbejdet. Blot 10% svarer, at de har en vejledning, mens der i andre 10% er en beslutning undervejs. I tilbuddene findes der en vejledning om brugerinddragelse i ca. en tredjedel af kommunernes bostøttetilbud, aktivitetstilbud og væresteder. På botilbudsområdet er der en lidt større andel, der har den type af vejledninger.

I undersøgelsen er der desuden spurgt til, hvordan brugerne opkvalificeres til arbejdet med pædagogiske planer i tilbuddene. Brugerne opkvalificeres hovedsagligt ved mundtlig vejledning, men også deltagelse i kurser er hyppigt anvendt. Kun i ganske få kommuner finder der ingen opkvalificering sted.

I halvdelen af kommunerne er der truffet ledelsesmæssige beslutninger om, hvordan der sikres sammenhæng mellem § 141-handleplanerne og tilbuddenes pædagogiske planer. I en fjerdedel af kommunerne er der ikke truffet sådanne beslutninger, mens der i den sidste fjerdedel af kommunerne er en beslutning på vej.

I bestiller-undersøgelsen er der spurgt til, hvem bestillermyndigheden har indgået samarbejdsaftaler med om koordinering af handleplaner. Flest kommuner har indgået aftaler med behandlingspsykiatrien, dernæst følger arbejdsmarkeds- og jobcentre, den regionale psykiatri og i mindre omfang med Kriminalforsorgen.

Endeligt er det undersøgt, hvordan kommunerne har valgt at organisere arbejdet med handleplaner. Lidt under halvdelen af kommunerne har specialiseret arbejdet med handleplaner i bestillermyndigheden, dvs. at handleplaner primært udarbejdes af særlige medarbejdere eller teams. I tilbuddene har tre fjerdedele specialiseret indsatsen.

3. Resultater

3.1 Udarbejdelse af § 141-handleplaner og pædagogiske planer i socialpsykiatrien

I begge undersøgelser er der indledningsvis spurgt til, om kommunerne udarbejder henholdsvis § 141-handleplaner i bestillermyndigheden og pædagogiske planer i tilbuddene.

84% af alle kommuner angiver, at de udarbejder § 141-handleplaner i bestillermyndigheden (tabel 3). Desuden angiver 10%, at der er en beslutning undervejs. Samlet set tyder det resultat på, at alle kommuner i løbet af kort tid vil udarbejde § 141-handleplaner.

Tabel 3. Udarbejdelse af § 141-handleplaner i bestillermyndigheden

	Ja	Nej	Beslutning er undervejs	Ved ikke/ej relevant	Total
Udarbejdes der § 141-handleplaner?	84% (58)	6% (4)	10% (7)	0% (0)	100% (69)

Note: Tallet i parentes angiver antallet af besvarelser

Det er undersøgt, hvilken betydning kommunernes indbyggertal, organisationsformer og geografiske beliggenhed har for kommunernes udarbejdelse af § 141-handleplaner.

Der er en klar tendens til at kommuner med over 30.000 indbyggere i højere grad end mindre kommuner udarbejder § 141-handleplaner. 39% af kommuner med et indbyggertal mellem 0 og 30.000 indbyggere udarbejder § 141-handleplaner, mens næsten alle større kommuner svarer bekræftende på spørgsmålet.

Kommunernes geografiske beliggenhed er kodet som tilknytning til region. Med forbehold for små grupper, ses nogle forskelle, idet 50% af kommunerne i Region Nordjylland udarbejder § 141-handleplaner, mens næsten alle kommuner i Region Hovedstaden, Syddanmark og Midtjylland udarbejder planer.

Derimod er der ingen betydningsfulde forskelle, når man ser på kommunernes specialisering af indsatsen versus ikke specialisering af arbejdet med § 141-handleplaner – med specialiseret menes, at handleplanerne udarbejdes af særlige medarbejdere eller teams. Undersøgelsen viser desuden, at der ikke er nogen klare sammenhænge mellem kommunestørrelse og valg af organisationsform. Det kunne ellers forventes, at store kommuner i højere grad end mindre havde valgt at specialisere indsatsen, men den tese afvises i denne undersøgelse.

I undersøgelsen om kommunernes arbejde med pædagogiske planer ses, at langt de fleste kommuner udarbejder pædagogiske planer i botilbuddene og i bostøtten, mens det gør sig gældende i halvdelen af aktivitetstilbuddene og en fjerdedel af værestederne (tabel 4).

Tabel 4. Udarbejdelse af pædagogiske planer i tilbuddene

	Ja	Nej	Beslutning er undervejs	Ved ikke/ej relevant	Total
Botilbud	87% (60)	1% (1)	0% (0)	12% (8)	100% (69)
Bostøtte	83% (57)	7% (5)	7% (5)	3% (2)	100% (69)
Aktivitetstilbud	48% (33)	28% (19)	7% (5)	17% (12)	100% (69)
Væresteder	26% (18)	46% (32)	6% (4)	22% (15)	100% (69)

Note: Tallet i parentes angiver antallet af besvarelser

Det er ligeledes undersøgt, om indbyggertal, geografisk placering og organisering har en betydning for kommunernes udarbejdelse af pædagogiske planer.

I bostøtte, aktivitetstilbud og væresteder er der ingen klare sammenhænge med kommunestørrelse, derimod er der i botilbuddene en tendens til, at store kommuner i højere grad end små kommuner udarbejder pædagogiske planer.

Der er ingen forskelle på udarbejdelsen af planer mellem kommuner, der har valgt at organisere indsatsen i specialiserede enheder og kommuner med en ikke-specialiseret indsats.

Derimod er der mindre forskelle med hensyn til kommunernes placering. Kommunerne i Region Syddanmark og Midtjylland er de flittigste med hensyn til at udarbejde pædagogiske planer i aktivitetstilbuddene og i værestederne. I botilbuddene og bostøtten er der ingen særlige variationer.

I udfører-undersøgelsen har respondenterne haft mulighed for at knytte en kommentar til spørgsmålet om, hvorvidt der udarbejdes pædagogiske planer i tilbuddene. 15 kommuner har tilføjet en kommentar til spørgsmålet. Kommentarerne med angivelse af, hvilken kommune kommentaren stammer fra, kan ses i bilag 1.

3.2 Procedurer og krav i handleplansarbejdet

Der er stillet fire spørgsmål i både bestiller- og udførerundersøgelserne, som knytter sig til et overordnet tema om kommunernes procedurer og krav i handleplansarbejdet. Spørgsmålene vedrører, om der stilles indholdsmæssige krav til planerne, om kommunerne har beskrevne arbejdsgange for handleplansarbejdet, omfanget af kommunernes anvendelse af standardiserede redskaber og skabeloner og endeligt om kommunerne har resultatmål eller kvalitetsstandarder.

Skal planerne leve op til bestemte indholdsmæssige krav?

I knap tre fjerdedele af kommunerne er der truffet ledelsesmæssige beslutninger om, at § 141-handleplanerne skal indeholde bestemte elementer (tabel 5). 30 kommuner har valgt at tilføje en kommentar til spørgsmålet. En gennemlæsning af kommentarerne giver et samlet indblik i, hvilke elementer en handleplan kan indeholde udover de i Serviceloven fastlagte bestemmelser.

Tabel 5. Ledelsesbeslutning om indholdsmæssige krav i § 141-handleplanerne

	Ja	Nej	Beslutning er undervejs	Ved ikke/ej relevant	Total
Indholdsmæssige krav?	71% (46)	11% (7)	12% (8)	6% (4)	100% (65)

Note: Tallet i parentes angiver antallet af besvarelser

I et stort flertal af de kommuner, hvor der udarbejdes pædagogiske planer, er der truffet ledelsesmæssige beslutninger, som omhandler bestemte krav til planerne i botilbud, bostøtte, aktivitetstilbud og i værestederne (tabel 6).

Tabel 6. Ledelsesbeslutning om indholdsmæssige krav i tilbuddenes pædagogiske planer

	Ja	Nej	Beslutning er undervejs	Ved ikke/ej relevant	Total
Botilbud	85% (50)	10% (6)	3% (2)	2% (1)	100% (59)
Bostøtte	80% (45)	13% (7)	5% (3)	2% (1)	100% (56)
Aktivitetstilbud	75% (24)	19% (6)	0% (0)	6% (2)	100% (32)
Væresteder	88% (15)	12% (2)	0% (0)	0% (0)	100% (17)

Note: Tallet i parentes angiver antallet af besvarelser

Beskrevne arbejdsgange for arbejdet med planer

I to tredjedele af kommunerne er der beskrevne arbejdsgange for arbejdet med § 141-handleplaner. En fjerdedel af kommunerne har ingen beskrevne arbejdsgange (tabel 7).

Tabel 7. Beskrevne arbejdsgange for arbejdet med § 141-handleplaner

	Ja	Nej	Beslutning er undervejs	Ved ikke/ej relevant	Total
Beskrevne arbejdsgange	62% (40)	25% (16)	12% (8)	2% (1)	100% (65)

Note: Tallet i parentes angiver antallet af besvarelser

Af kommentarerne fremgår mange beskrivelser af arbejdsgange i kommunerne, herunder gengives tre eksempler:

Allerød: "Vi udfylder skemaerne ved visitationer, ved opstart af nye komplekse sager samt i alle koordineringssager."

Middelfart: "Alle, som ønsker at få udarbejdet en handleplan, får det. I øjeblikket tilbydes det i alle nye sager, og samtidig forsøger vi at nå at få udarbejdet handleplaner i de sager, hvor der endnu ikke findes en handleplan."

Næstved: "I konceptet er der udviklet et samtalskema, som visitator gennemgår med borgeren. Denne funktionsbeskrivelse benyttes til at udfærdige den egentlige handleplan ligeledes sammen med borgeren. Dette skal foreligge før der udstedes en egentlig bevilling."

I udfører-undersøgelsen er billedet også, at der findes beskrevne arbejdsgange for handleplansarbejdet i langt de fleste af kommunernes tilbud (tabel 8). Af kommentarerne fremgår, at tilbuddenes arbejdsgange er præget af, at det ikke er et lovkrav at udarbejde pædagogiske planer. Bl.a. skriver Høje Taastrup, at de følger en procedure, men den konkrete proces afhænger af, hvor stor en del af processen den enkelte borger ønsker at være inddraget i.

Tabel 8. Beskrevne arbejdsgange for arbejdet med pædagogiske planer

	Ja	Nej	Beslutning er undervejs	Ved ikke/ej relevant	Total
Botilbud	79% (46)	7% (4)	9% (5)	5% (3)	100% (58)
Bostøtte	76% (42)	13% (7)	9% (5)	2% (1)	100% (55)
Aktivitetstilbud	72% (23)	16% (5)	6% (2)	6% (2)	100% (32)
Væresteder	77% (13)	12% (2)	12% (2)	0% (0)	100% (17)

Note: Tallet i parentes angiver antallet af besvarelser

Anvendelse af standardiserede redskaber og skabeloner i handleplansarbejdet

I 80% af kommunernes bestillermyndigheder anvendes standardiserede redskaber eller skabeloner i handleplansarbejdet. En stor del af kommunerne skriver i kommentarerne, at de anvender skemaer, som er udviklet internt i kommunerne.

I ca. halvdelen af kommunernes botilbud, bostøtte, aktivitetstilbud og væresteder anvendes standardiserede redskaber eller skabeloner. Af kommentarerne fremgår, at nogle kommuner arbejder med standardiserede redskaber som CAN, GAS og Kaboga. Andre har justeret standardskemaerne til egen praksis eller udviklet egne modeller. Herunder gengives tre kommentarer, som samlet dækker spektret af kommentarer:

Halsnæs: "De standardiserede redskaber er for omfattende i forhold til kommunens aktuelle serviceniveau, normering og muligheder. De pædagogiske handleplaner har vi selv udarbejdet et skema til i forbindelse med LEPLA-projektet."

Norddjurs: "De beskrevne retningslinjer og måden at arbejde med dem på tager udgangspunkt i CAN interview. Målbeskrivelse tager udgangspunkt i tankerne omkring GAS."

Bornholm: "CAN og GAS er redskaber, der er kendt, men de anvendes ikke systematisk."

Resultatmål/kvalitetsstandarder for arbejdet med planer

En fjerdedel af kommunerne har opstillet resultatmål eller kvalitetsstandarder for arbejdet med § 141-handleplaner (tabel 9). Over halvdelen af kommunerne har på undersøgelsestidspunktet ingen formulerede kvalitetsstandarder, mens der er en beslutning undervejs i 10% af kommunerne.

Respondenterne er i forlængelse af spørgsmålet blevet bedt om kort at angive hvilke resultatmål eller kvalitetsstandarder, der arbejdes efter. Spændet i kommentarer varierer som forventet meget, hvilket disse to kommentarer vidner om:

København: "Tilbud om udarbejdelse af socialhandleplan indenfor tre måneder fra visiteringen til voksenteam. 75% af de borgere, der får tilbudt en social handleplan, får udfærdiget en social handleplan."

Fredericia: "Der arbejdes hen imod, at der foreligger handleplaner i samtlige sager, hvor borgeren samtykker til det."

Tabel 9. Resultatmål/kvalitetsstandarder for bestillermyndighedens arbejde med pædagogiske planer

	Ja	Nej	Beslutning er undervejs	Ved ikke/ej relevant	Total
Resultatmål/kvalitetsstandarder	25% (16)	59% (38)	14% (9)	2% (1)	100% (64)

Note: Tallet i parentes angiver antallet af besvarelser

I tilbuddene har ca. en tredjedel resultatmål eller kvalitetsstandarder for arbejdet med pædagogiske planer (tabel 10). Blandt de mest konkrete beskrivelser af resultatmål findes følgende to eksempler:

Høje Taastrup: "85% af de pædagogiske handleplaner afspejler borgerens ansvar for egen situation samt ønsker og håb for fremtiden."

Halsnæs: "Der skal være udarbejdet pædagogiske handleplaner for 75% af de borgere, der modtager bostøtte efter SEL § 85. Resultatkrav omkring handleplansarbejdet har været prioriteret i både 2007, 2008 og 2009."

Tabel 10. Resultatmål/kvalitetsstandarder for tilbuddenes arbejde med pædagogiske planer

	Ja	Nej	Beslutning er undervejs	Ved ikke/ej relevant	Total
Botilbud	36% (21)	41% (24)	17% (10)	5% (3)	100% (58)
Bostøtte	31% (17)	42% (23)	18% (10)	9% (5)	100% (55)
Aktivitetstilbud	31% (10)	38% (12)	19% (6)	13% (4)	100% (32)
Væresteder	35% (6)	35% (6)	18% (3)	12% (2)	100% (17)

Note: Tallet i parentes angiver antallet af besvarelser

3.3 Brugerinddragelse i handleplansarbejdet

I undersøgelserne er kommunernes inddragelse af brugere i handleplansarbejdet kortlagt ved at spørge til, om kommunerne har truffet beslutninger om, hvilke brugere der skal have § 141-handleplaner, og hvordan brugerne skal inddrages i arbejdet med planer. Desuden er der spurgt til hyppigheden i brugerinddragelse, om kommunerne har vejledninger til, hvordan brugerne kan inddrages og endeligt om, hvordan brugerne opkvalificeres til arbejdet med planer.

Ledelsesbeslutninger om inddragelse

I tre fjerdele af alle kommuner er der truffet beslutning om, hvilke brugere der skal have en § 141-handleplan. En næsten tilsvarende andel har truffet beslutning om, hvordan brugerne skal inddrages i bestillermyndighedens arbejde. 17 kommuner har afgivet en kommentar til spørgsmålet. Heraf kan ses, at ledelsesbeslutningerne langt overvejende omhandler, at handleplanerne så vidt muligt skal udarbejdes i samarbejde med brugerne.

I over 80% af kommunernes tilbud er der truffet en ledelsesbeslutning om, hvordan brugerne skal inddrages i arbejdet med pædagogiske planer.

Hyppighed i brugerinddragelse

61% af kommunerne angiver, at de altid inddrager brugerne i udarbejdelsen af § 141-handleplanerne (tabel 11). Blot fem kommuner (8%) svarer, at inddragelse sjældent finder sted. Af kommentarerne fremgår desuden, at der kun er ganske få brugere, som ikke ønsker at medvirke i udarbejdelsen.

Tabel 11. Brugernes inddragelse i udarbejdelsen af § 141-handleplaner

	Altid	Ofte	Sjældent	Aldrig	Ved ikke/ej relevant	Total
Hyppighed i inddragelse	61% (38)	26% (16)	8% (5)	2% (1)	3% (2)	100% (62)

Note: Tallet i parentes angiver antallet af besvarelser

I tilbuddene er der endnu større brugerinddragelse, idet ca. tre fjerdele af kommunerne angiver, at brugerne altid inddrages (tabel 12).

Tabel 12. Brugernes inddragelse i udarbejdelsen af pædagogiske planer

	Altid	Ofte	Sjældent	Aldrig	Ved ikke/ej relevant	Total
Botilbud	79% (46)	19% (11)	0% (0)	2% (1)	0% (0)	100% (58)
Bostøtte	75% (41)	11% (6)	0% (0)	6% (3)	2% (1)	100% (51)
Aktivitetstilbud	72% (23)	22% (7)	22% (7)	3% (1)	3% (1)	100% (32)
Væresteder	71% (12)	24% (4)	0% (0)	6% (1)	0% (0)	100% (77)

Note: Tallet i parentes angiver antallet af besvarelser

Vejledning i hvordan brugerne kan inddrages

Knap halvdelen af kommunerne har ikke udarbejdet nogen vejledning i, hvordan brugerne kan involveres i handleplansarbejdet. Blot 10% af kommunerne svarer, at de har en vejledning, mens der i andre 10% er en beslutning undervejs.

Der findes en vejledning om brugerinddragelse i ca. en tredjedel af kommunernes bostøttetilbud, aktivitetstilbud og væresteder. På botilbudsområdet er der en lidt større andel, der har den type af vejledninger.

Endeligt er der spurgt til om, og i så fald hvordan, brugerne opkvalificeres til arbejdet med pædagogiske planer i tilbuddene. Undersøgelsen viser nogenlunde det samme billede på tværs af de fire tilbudstyper (tabel 13). Brugere opkvalificeres hovedsagligt ved mundtlig vejledning, men også deltagelse i kurser er hyppig anvendt. Kun i ganske få kommuner finder der ingen opkvalificering sted.

Tabel 13. Hvordan opkvalificeres brugerne til arbejdet med pædagogiske planer

	Skriftlig vejledning	Deltagelse i kurser	Mundtlig vejledning	Ingen opkvalificering	Ved ikke/ej relevant	Total
Botilbud	16% (9)	31% (18)	76% (44)	10% (6)	3% (2)	(58)
Bostøtte	16% (9)	20% (11)	80% (44)	5% (3)	9% (5)	(55)
Aktivitetstilbud	13% (4)	25% (8)	69% (22)	6% (2)	13% (4)	(32)
Væresteder	24% (4)	35% (6)	65% (11)	9% (1)	18% (2)	(17)

Note: Tallet i parentes angiver antallet af besvarelser.

Note: Der har været mulighed for at afgive flere svar. Derfor summeres ikke til 100 procent.

3.4 Opkvalificering af medarbejdere

Både i bestillermyndigheden og i tilbuddene er de to primære opkvalificeringsformer fælles kurser og sidemandsoplæring, mens enkeltmandskurser kun anvendes i et lille omfang (tabel 14 og 15).

Tabel 14. Primær opkvalificering af medarbejdere i bestillermyndigheden

	Enkeltmands-	Fælles kurser	Sidemandsoplæring	Opkvalificeres ikke	Ved ikke/ej relevant	Total
Opkvalificering	5% (3)	34% (21)	36% (22)	8% (5)	16% (10)	100% (67)

Note: Tallet i parentes angiver antallet af besvarelser.

I kommentarerne i bilag 1 kan læses respondenternes uddybende bemærkninger til, hvordan opkvalificeringen finder sted.

Tabel 15. Primær opkvalificering af medarbejdere i tilbuddene

	Enkeltmands-	Fælles kurser	Sidemandsoplæring	Opkvalificeres ikke	Ved ikke/ej relevant	Total
Botilbud	3% (2)	55% (33)	28% (17)	2% (1)	8% (5)	100% (59)
Bostøtte	7% (4)	49% (28)	33% (19)	0% (0)	7% (4)	100% (55)
Aktivitetstilbud	0% (0)	55% (18)	22% (7)	0% (0)	22% (7)	100% (32)
Væresteder	6% (1)	67% (12)	6% (1)	0% (0)	17% (3)	100% (17)

Note: Tallet i parentes angiver antallet af besvarelser.

3.5 Opfølgning, sammenhæng og samarbejde i handleplansarbejdet

Kommunerne deler sig i to næsten lige store lejre, når det handler om hvorvidt der foretages en tværgående bearbejdning af § 141-handleplanerne (tabel 16). Der er en tendens til, at kommuner der har specialiseret arbejdet med handleplaner, dvs. at handleplaner udarbejdes af særlige medarbejdere eller teams, i højere grad foretager en tværgående opfølgning på handleplansarbejdet.

Tabel 16. Tværgående bearbejdning af handleplanerne

	Ja	Nej	Beslutning er undervejs	Ved ikke/ej relevant	Total
Tværgående bearbejdning	37% (23)	39% (24)	13% (8)	11% (7)	100% (62)

Note: Tallet i parentes angiver antallet af besvarelser

I halvdelen af kommunerne er der truffet ledelsesmæssige beslutninger om, hvordan der sikres sammenhæng mellem § 141-handleplanerne og tilbuddenes pædagogiske planer (tabel 17). I en fjerdedel af kommunerne er der ikke truffet sådanne beslutninger, mens der i den sidste fjerdedel af kommunerne er en beslutning på vej. Der er en lidt overraskende tendens til, at kommuner som ikke har specialiseret indsatsen i højere grad end specialiserede kommuner har truffet beslutning om, hvordan der sikres sammenhæng mellem bestillermyndighedens og tilbuddenes planer.

Tabel 17. Sikring af sammenhæng mellem § 141-handleplaner og pædagogiske planer

	Ja	Nej	Beslutning er undervejs	Ved ikke/ej relevant	Total
Sikring af sammenhæng	50% (31)	26% (16)	23% (14)	2% (1)	100% (62)

Note: Tallet i parentes angiver antallet af besvarelser

I bestiller-undersøgelsen er der spurgt til, hvem bestillermyndigheden har indgået samarbejdsaftaler med om koordinering af handleplaner (tabel 18). Flest kommuner har indgået aftaler med behandlingspsykiatrien, dernæst følger arbejdsmarkeds- og jobcentre, den regionale psykiatri og i mindre omfang med Kriminalforsorgen. 20 kommuner har afgivet en kommentar til spørgsmålet, som samlet set giver et indblik i hvem kommunerne samarbejder med om koordinering af handleplaner.

Tabel 18. Bestillermyndighedens samarbejdspartnere

	Jobcentre	Behandlingspsykiatri	Regional psykiatri	Kriminalforsorg	Ved ikke/ej relevant	Total
Samarbejdspartnere	27% (18)	34% (23)	19% (13)	12% (8)	45% (30)	(67)

Note: Tallet i parentes angiver antallet af besvarelser.

Note: Der har været mulighed for at afgive flere svar. Derfor summeres ikke til 100 procent.

Anvendt litteratur

Chone, Hanne og Knud Ramian (2007). *Handleplaner – et stort lovkrav og en stor udfordring*. Center for Kvalitetsudvikling.

Christensen, Thomas og Vibeke Larsen. *Handleplaner – meningsløst papirarbejde eller aktivt samarbejdsredskab*. Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet.

Edberg, Lotte (2007). *Stor videbegærlighed blandt ledere*. Socialpsykiatri

KL (2007). *Rart at vide om handleplaner*. KL og Socialpædagogernes Landsforbund.

Lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 58 af 18. januar 2007

Ramian, Knud (2007). *Handleplansledelse er også medarbejdernes ansvar*. Socialpsykiatri.

Ringkøbing-Skjern Kommune (2008). *Evaluering, justering og udvikling af metoden Dialogbaseret BUM*. Ringkøbing-Skjern Kommune Voksenhandicap og socialpsykiatri.

Bilag 1

Kommentarer til bestiller-undersøgelsen

Kommentarer til spørgsmål 2

"Er der i kommunen truffet en ledelsesbeslutning om, at forvaltningens/ bestillermyndighedens handleplaner skal leve op til bestemte indholdsmæssige krav?"

Allerød:

"Vi har valgt at tage udgangspunkt i funktionsevneskemaerne og har i forbindelse med projekt "koordinerende sagsbehandler" i samarbejde med servicestyrelsen rettet dem til."

Ballerup:

"Der er tale om de krav, som fremgår af servicelovens § 141 og det betyder, at vores skemaer indeholder de elementer. Men det betyder ikke, at sagsbehandleren ikke må skrive handleplanen på anden måde/i andet skema/eller på blankt papir."

Bornholm:

"Udover formålet med indsatsen skal der være en beskrivelse af de specifikke indsatsområder. Desuden fremgår tidspunkt for opfølgning"

Egedal:

"Der er udarbejdet et koncept, som alle rådgivere bruger i afdelingen.

Dette fælles koncept ligger som skabelon i IT-systemet Bosted, hvor det er tilgængeligt for bestiller (myndighedsafgørelsen) og udøveren (socialpsykiatrien)."

Favrskov:

"iht. lovgivning og i sammenhæng med delhandleplaner udarbejdet i bo- og ac-tilbuddene"

Fredensborg:

"Udarbejdes så vidt muligt sammen med borgeren. Indeholder bl.a beskrivelse af borgerens nuværende ressourcer og problemstillinger borgerens ønsker for fremtiden formål med indsatsen"

Fredericia:

"Der er udarbejdet standard handleplan, hvor det forventes, at der tages stilling til alle punkter."

Frederikshavn:

"Personlige data, relevante samarbejdspartnere, opfølgning på tidligere handleplan/status, formål med indsatsen, hvilken indsats er nødvendig for at nå målet, øvrige samarbejdsaftaler, andre særlige forhold, varighed af indsatsen, tildeling af ydelser mv."

Furesø:

"Voksenhandicap har udarbejdet eget skema, bla. indeholdende oversigt over nuv. indsats og beskrivelse af fremtidig indsats"

Halsnæs:

"Lovgrundlag, formål, delmål, mål m.m."

Odense:

"Handleplanen skal indeholde mål som driftstilbuddene er i stand til at operationalisere. Endvidere skal det fremgå, hvem der er ansvarlig for opfølgning og tidsnormer for opfølgningen. Skal udfærdiges sammen med borger og pårørende."

Helsingør:

"Der skal angives/beskrives hvilke fokusområder der skal arbejdes med"

Holstebro:

"Diverse oplysninger om borger (stamoplysninger, helbredsforhold, forsørgelsesgrundlag m.v.), en beskrivelse af borger - historik, status og konklusion, resultatmål og fokusområder."

Horsens:

"Handleplanen skal beskrive:

- borgerens særlige behov for støtte . formålet med indsatsen
- hvilken indsats der er nødvendig på kort og lang sigt for at opnå formålet
- beskrive den forventede varighed af indsatsen - opfølgning
- beskrive andre særlige"

Høje Taastrup:

"Der er udarbejdet et spørgeskema til brug ved handleplansmødet, som sikre at vi kommer rundt om de ting som bl.a. lovgivningen beskriver"

Hørsholm:

"Vi har sammen med Dafolo udarbejdet en handleplan, som indeholder dels nogle basisoplysninger og derefter "åbnes et nyt flet" hvor målet på kort og langt sigt evalueres og evt. følges op af nye mål."

Lyngby-Taarbæk:

"Der foreligger en fast skabelon. Ud fra denne skal der ske en redegørelse for følgende: Den aktuelle situation - kort status, dagtilbud/beskæftigelse m.v., bolig, personlig og praktisk hjælp, hjemmevejledning, pædagogisk støtte m.v.

Middelfart:

"Indholdet svarer til de krav, der stilles i serviceloven"

Norddjurs:

"Krav til indhold svarer til Servicelovens bestemmelser"

Nyborg:

"Jf. Et standart skema"

Næstved:

"Handleplan skal indeholde : Formål - mål- indsatsområder og varighed"

Kolding:

"Formålet med indsatsen, hvilken indsats skal der til for at opnå målet, den forventede varighed af indsatsen og evt. andre særlige forhold for borgeren

Randers:

"Der er udarbejdet en vejledning for udarbejdelsen af handleplaner samt et skema til brug ved handleplanerne og herunder hvornår der skal udarbejdes en handleplan."

Ringsted:

"Der er indholdsmæssig krav om følgende hovedelementer skal indgå:

Socialt stamblad

Pædagogisk plan

Arbejdsmarkeds plan

Fremtidig plan for støtte i henhold til Serviceloven

Eventuelt

Med særligt fokus på specielle emner under ovenstående delelementer"

Skanderborg:

"Planen skal indeholde

- formålet med de konkrete initiativer
- hvilken konkret indsats, der er nødvendig for at opnå dette / disse formål
- Evaluering af mål og indsats"

Skive:

"Skal give et klart sigte mod arbejdsmarkedet - defineret som mest mulig tilknytning til civilsamfundet (alternativ til institutioner)."

Slagelse:

"Stamdata

Ydelse

Formål med ydelsen

opfølgingsdato"

Stevns:

"Der er udarbejdet særlig skema/skabelon til brug for udarbejdelse af handleplaner"

Vejle:

"Grad af borgerinddragelse, formål, niveau for støtte, indsatsområder (målbare/konkrete, ønskede/accepterede, realistiske, fleksibelt formuleret, i overensstemmelse med kvalitetsstandard, forventet varighed, opfølgning, andre tilbud."

Aalborg:

"Aktuel status også i forhold til aktuelle bevillinger beskrives. Borgerens kommentarer til status og fremadrettet ønsker til indsats. Rådgivers faglige vurdering og formålet med den fremadrettede indsats. Forventet varighed. Rolle og ansvarsfordeling.

Kommentarer til spørgsmål 3

"Er der i forvaltningen/bestillermyndigheden beskrevne arbejdsgange for arbejdet med handleplaner?"

Allerød:

"Vi udfylder skemaerne ved visitationer, ved opstart af nye komplekse sager samt i alle koordineringssager."

Brønderslev:

"Er indarbejdet i EDB-system-Uniq Liv"

Egedal:

"Efter at rådgiveren har udarbejdet en §141 overordnet handleplan udarbejder socialpsykiatrien en pædagogisk handleplan for deres fælles arbejde."

Favrskov:

"iht. lovgivning og i sammenhæng med delhandleplaner udarbejdet i bo- og ac-tilbuddene"

Fredericia:

"Der er i arbejdsgangsbeskrivelsen fastsat retningslinier for opfølgning af handleplan."

Frederikshavn:

"Udarbejdes i videst mulig omfang i samarbejde med borgeren. Underskrives af borger og sagsbehandler."

Furesø:

"Inden for det kommende ½ år, skal alle handicappede borgere under 65 år have tilbudt udarbejdelse af en handleplan, ligesom alle vis. til dag- og dgn.tilbud skal indeholde en handleplan"

Gladsaxe:

"Handleplanen uarbejdes før indstilling til ydelse efter Kap. V"

Odense:

"Handleplanerne bliver altid lavet i forbindelse med visitationsmødet, hvor borger visiteres til et tilbud."

Helsingør:

"Efter udarbejdelse af funktionsudredning i samarbejde med borger, foretages visitation/bestilling, derefter udarbejdes handleplan i samarbejde med borger."

Holstebro:

"Efter ansøgning om f.eks. foranstaltning sker der en afklaring/udredning af borgers behov og hvilke ydelser der kan tilgodese borgers behov. Det sker gennem

- samtale med borger
- evt. indhentelse af supp. oplysninger fra netværk, læge og andre

Høje Taastrup:

"Der er truffet beslutning om, at de borgere som modtager støtte fra støtte-kontaktpersonkorpset, værestedet, aktivitetsstedet, samt de borgere som bor på bostederne beliggende i kommunen, skal tilbydes en handleplan inden for et fastlagt tidsskema."

Hørsholm:

"Vi har forsøgt at udarbejde en praksis på området. Alle skal have tilbud om handleplan og der skal foreligge en handleplan ved bevilling af bostøtte, dag- og døgntilbud."

København:

"Alle brugere af socialpsykiatrien skal have tilbudt en handleplan. Handleplanen udarbejdes af socialcentres voksenteam. Som derefter laver opfølgningen"

Middelfart:

"Alle som ønsker, at få udarbejdet en handleplan får det. I øjeblikket tilbydes det i alle nye sager og samtidig forsøger, vi at nå at få udarbejdet handleplaner i de sager, hvor der endnu ikke findes en handleplan"

Morsø:

"hvilke samarbejdspartnere der skal deltage"

Norrdjurs:

"De mennesker der skal tilbydes handleplan får den udarbejdet hurtigst muligt. Ved bevilling af ydelser skal der foreligge handleplan inden visitation"

Nyborg:

"Alle som modtager hjælp jf. Servicelovens § 85 ol. skal tilbydes en handleplan jf. § 141, hvor der som minimum fortages årlig opfølgning. Arbejdsgang jf. Handleplansskemaet."

Næstved:

"I konceptet er der udviklet et samtalskema som visitator gennemgår med borgeren. Denne funktionsbeskrivelse benyttes til at udfærdige den egentlige handleplan ligeledes sammen med borgeren. Dette skal foreligge før der udstedes en egentlig bevilling."

Kolding:

"Idet tilbuddene er frivillige udarbejdes handleplanen altid sammen med borgeren og de øvrige visitationspapirer til tilbuddet."

Randers:

"Der er beskrevet brugergruppe, initiativforpligtigelse før indflytning i botilbud, at der skal laves handleplan efter at bostøtten har været i gang i 3 måneder og herefter som hovedregel 1 x årligt."

Skanderborg:

"Det er myndighedssagsbehandleren der tager initiativ til at udarbejde § 141 planer og forinden indhenter fornøden dokumentation fra jobcentre, bostøtter m.v
Det er myndighedssagsbehandler der indkalder til et evt handleplansmøde"

Skive:

"Skal udarbejdes i alle sager i samarbejde med borgeren"

Vejen:

"§ 141-handleplanen udarbejdes i forbindelse med visitation til tilbud."

Vejle:

"Der er lavet en skriftlig vejledning"

Aalborg:

"Der er udarbejdet en instruks i forhold til hvem gør hvad internt og eksternt i forvaltningen"

Kommentarer til spørgsmål 4

"Anvender forvaltningen/bestillermyndigheden særlige standardiserede redskaber eller skabeloner i handleplansarbejdet?"

Bornholm:

"Der er en egen udarbejdet skabelon til visitationsoplæg hvor handleplanen § 141 indgår og den skrives ind i den personlige plan i tilbuddene."

Brønderslev:

"Uniq-Liv"

Favrskov:

"standardskema"

Fredensborg:

"Skema - forvaltningen selv har udviklet, med mulighed for at tilføje/ændre."

Fredericia:

"Der er udarbejdet standard handleplan internt i kommunen"

Furesø:

"Voksenhandicap har udarbejdet eget skema"

Gladsaxe:

"Har selv udarbejdet en formular"

Odense:

"vi har selv udviklet et skema"

Helsingør:

"Egen udviklet funktionsudredning, bestilling/visitation, handleplan"

Horsens:

"Har udarbejdet skabelon/skema for § 141 handleplan"

Høje Taastrup:

"Der er udarbejdet et skema, som giver vejledning om følgende punkter der skal berøres under handleplansmødet:

Aktuel situation – kort status

Faktiske forhold: diagnose, helbredsmæssige forhold, funktionsevne, sociale forhold, uddannelse/beskæftigelse.

Middelfart:

"Middelfart kommune har i samarbejde med en konsulent fået udarbejdet en fælles skabelon, som i de fleste tilfælde anvendes"

Morsø:

"egen udarbejdet skema"

Nyborg:

"Handleplanskema"

Næstved:

"Der er udfærdiget et helt handleplanskoncept bestående af samtalskema- selve handleplanen og en delplan /evalueringsdel fra virksomhederne."

Kolding:

"Udarbejdede skabeloner"

Randers:

"Der er udarbejdet et handleplansskema. Ved ønske kan dette fremsendes elektronisk."

Ringkøbing-Skjern:

"Dialog baseret BUM- egne værktøjer"

Ringsted:

"Eget udarbejdet skabelon/skema"

Skive:

"Det er en skabelon. Der er i øjeblikket ved at ske et revision, således at denne bliver endnu mere brugbar i det daglige samarbejde med borgeren."

Slagelse:

"Der er udarbejdet en handleplan for forvaltningen"

Tårnby:

"følgende felter udfyldes: Årsag til udarbejdelse af handleplan, plan på kort sigt, plan på lang sigt. Indsats: hvem påtager sig hvilke indsats, borgeren, bostedet, sagsbehandler, supplerende bemærkninger."

Varde:

"Varde kommune har selv udarbejdet handleplan som anvendes."

Vejen:

"En, som er udarbejdet i samarbejde med AKA"

Viborg:

"Et bestemt system, som alle sagsbehandlere har adgang til."

Aalborg:

"Der er udarbejdet en handleplan som benyttes"

Kommentarer til spørgsmål 5

"Har kommunen resultatmål/kvalitetsstandarder for forvaltningens/bestillermyndighedens udarbejdelse af handleplaner?"

Egedal:

"Vi har resultatmål i forhold til hvor mange handleplaner der skal være udarbejdet, men ikke en kvalitetsstandard."

Favrskov:

"Eksisterende planer udveksles ved planlægningen af handleplansmøderne i 2009"

Fredericia:

"Der arbejdes hen imod, at der foreligger handleplaner i samtlige sager, hvor borgeren samtykker til det."

Helsingør:

"Resultatmål - Brugerinddragelse - Alle borgere skal inddrages i deres handleplaner."

København:

"Tilbud om udarbejdelse af socialhandleplan indenfor tre måneder fra visiteringen til voksenteam. 75% af de borgere, der får tilbudt en social handleplan, får udfærdiget en social handleplan."

Norddjurs:

"Kvalitetsstandarderne indeholder præcis beskrivelse af ydelsens omfang samt varighed og hvornår der skal ske revurdering"

Næstved:

"Ja der skal foreligge handleplaner i alle sager som modtager ydelser efter serviceloven."

Randers:

"Der er udarbejdet kvalitetsstandard på området, men ikke resultatmål."

Skive:

"Skal udarbejdes i alle sager."

Kommentarer til spørgsmål 6

"Er der i kommunen truffet en ledelsesbeslutning om, hvilke brugere der skal tilbydes en § 141-handleplan? "

Egedal:

"Alle borgere skal tilbydes en handleplan, hvis de modtaget støtte, omsorg og optræning efter §85 i SEL."

Fredensborg:

"Borgere, der har behov for tilbud efter SEL § 107 - 108, 103 of 104"

Fredericia:

"Alle brugere skal tilbydes handleplan."

Frederikshavn:

"Loven følges"

Furesø:

"alle med aktiv sag i afdelingen"

Faaborg-Midtfyn:

"Alle brugere på Handicap og psykiatriområdet"

Gladsaxe:

"Alle borgere der modtager ydelse efter Kap. V"

Odense:

"Det skal alle i afdelingen"

Helsingør:

"Ja, alle undtaget § 103 og § 104"

Norddjurs:

"I Henhold til servicelovens bestemmelser."

Nyborg:

"Alle som modtager hjælp jf. Servicelovens § 85, § 107 og § 108"

Næstved:

"Ja, de borgere som modtager ydelser efter Serviceloven."

Kolding:

"Alle borgere som modtager et tilbud"

Skanderborg:

"Der tages udgangspunkt i lovens krav"

Skive:

"Alle"

Slagelse:

"§ 85 hvis over 10 timer

§ 107/108"

Stevns:

"Vores praksis er, at for de borgere, der iværksættes foranstaltninger efter SEL §§ 107, 108 og omfattende foranstaltninger efter SEL 85 udarbejdes altid handleplan."

Syddjurs:

"Alle der får ydelser jf Servicelovens voksenbestemmelser"

Tårnby:

"Der er indarbejdet en praksis. Det er ikke nedskrevet i en arbejdsgang."

Varde:

"Alle tilbydes handleplan."

Viborg:

"Alle borgere der visiteres til socialpsykiatriske tilbud."

Kommentarer til spørgsmål 7

"Er der i kommunen truffet en ledelsesbeslutning om, hvordan brugerne skal inddrages i forvaltningens/bestillermyndighedens handleplansarbejde?"

Favrskov:

"Myndighedsrådgiverens ansvar at sikre dialog, rammer og tid til, at borgeren får mulighed for at definere ønsker og mål for indsatsen."

Fredericia:

"Men det forventes, at der er vid udstrækning af samarbejde med borgeren i det omfang det er muligt."

Frederikshavn:

"I størst mulig omfang."

Halsnæs:

"Alle planer godkendes af borgeren."

Odense:

"De er hovedperson i arbejdet og er derfor altid med"

Helsingør:

"Ja, borgeren skal altid inddrages i handleplansarbejdet"

Hørsholm:

"Medinddraget i hele forløbet og underskriver ved hver ændring."

Norrdjurs:

"Brugere inddrages altid"

Næstved:

"Ja, planen udfærdiges sammen med borgeren,"

Kolding:

"Handleplanen udarbejdes altid i et samarbejde med borgeren"

Randers:

"Planerne skal i videst muligt omfang udarbejdes sammen med brugeren, således at de er udtryk for brugerens behov, ønsker og mål på både kort og langt sigt."

Skanderborg:

"Borgerne inddrages hvor det overhovedet er muligt. Ellers inddrages værger"

Skive:

"Borgeren er krumtappen i udarbejdelsen af handleplanen."

Slagelse:

"Handleplan skal udarbejdes i samarbejde med borgeren. Handleplanen skal underskrives"

Stevns:

"Brugeren deltager altid ved udarbejdelse af handleplan, får planen i høring og til underskrift."

Tårnby:

"Der er indarbejdet en praksis. Det er ikke nedskrevet i en arbejdsgang."

Varde:

"Gennemgås og underskrives."

Kommentarer til spørgsmål 8

"Hvor ofte inddrages brugerne generelt i udarbejdelsen af handleplaner i forvaltningen/bestillermyndigheden?"

Favrskov:

"Der kan være borgere der ikke kan medvirke, handleplanen vil der indeholde aftalte indsatser mellem myndighed, forældre, pårørende og tilbud."

Frederikshavn:

"Dog ikke hvis borger afviser medvirken."

Holstebro:

"I ganske enkelte tilfælde kan det alene være en værge."

Lyngby-Taarbæk:

"Der er borgere som ikke ønsker at deltage, men de er få"

Randers:

"Jeg er ikke vidende om, at der er lavet handleplaner uden at borgeren har været en aktiv del. Ved handleplanerne deltager ofte kontaktpersoner, men altid med accept og samtykke fra brugeren."

Ringkøbing-Skjern:

"Der er dog brugere, der ikke kan eller ønsker det."

Skanderborg:

"Altid når det er muligt for borgeren. Ellers inddrages værgeren."

Slagelse:

"Der kan dog være undtagelser, hvor dette ikke er muligt"

Vejen:

"Meget ofte - kun ganske få der ikke ønsker en handleplan eller ikke magter at være med til at udarbejde en handleplan"

Kommentarer til spørgsmål 9

"Har forvaltningen/bestillermyndigheden udarbejdet en vejledning til brugerne om, hvordan de kan inddrages i handleplansarbejdet?"

Bornholm:

"Vi har udarbejdet en folder"

Helsingør:

"På funktionsudredningen er der en kort indledning til borgeren om formålet med udredningen."

Randers:

"Men god ide. Vi er ved at nedsætte en gruppe som skal revidere planerne, da de nu har kørt i ca. 2 år og derfor skal gennemgås og korrigeres."

Skive:

"De får denne vejledning mundligt - det giver ofte sig selv."

Tønder:

"Det indgår i rutinen ved et visitationsbesøg, at borgeren medinddrages."

Kommentarer til spørgsmål 10

"Foretager forvaltningen/bestillermyndigheden en tværgående bearbejdning af handleplanerne?"

Allerød:

"Koordinator sørger for at inddrage relevante parter i sagen og få skrevet deres bidrag ind i handleplanen."

Furesø:

"Relevante samarbejdspartnere inddrages i udarbejdelsen og "den personlige plan" og andre beskrivelser indgår i Handleplanen som bilag"

Odense:

"Hvis spørgsmålet skal forstås i forhold til andre forvaltninger i kommunen er det et mål at der koordineres i forhold til de komplekse problemstillinger.

Der samarbejdes med alle vores drifttilbud som udfærdiger en samarbejdsplan med borger."

Helsingør:

"Der kan forekomme samarbejde på tværs af bestiller og udfører men i overensstemmelse med borger"

Horsens:

"Ja - ifm opfølgning/statusmøder mellem bestillermyndighed, leverandør og borger evalueres og justeres handleplanen løbende."

Høje Taastrup:

"Såfremt borgeren ønsker det, bliver relevante samarbejdspartner medinddraget i arbejdet."

København:

"Sagsbehandlerne samarbejder med medarbejderne i botilbuddene."

Middelfart:

"Der er metodefrihed, men det sikres at de krav der stilles i lovgivningen overholdes"

Norrdjurs:

"Ja i en del sager, afhængig af problemernes omfang"

Ringsted:

"Tværgående handleplansmøder med implicerede parter"

Skanderborg:

"Skema er udarbejdet i samarbejde mellem forstandere, konsulenter og myndighed."

Skive:

"Bedre relationer ml. Børne og familieområdet samt arbejdsmarkedsområdet samt Behandlingspsykiatrien."

Aalborg:

"Udførerne udarbejder en delplan som en del af handleplanen"

Spørgsmål 11

"Er der i kommunen truffet en ledelsesbeslutning om, hvordan der indenfor socialpsykiatrien sikres sammenhæng mellem § 141 handleplanerne og de pædagogiske planer på udførerniveauet?" "

Allerød:

"Vi er i gang..."

Assens:

"Sammenhængen sikres ved at bestillermyndigheden og udførerdelenes ledere mødes en gang ugentlig til samarbejds møde vedrørende visitationerne."

Ballerup:

"Vi er aktuelt ved at kigge på hele myndighedsarbejdet sammenholdt med bestillerfunktionen. Altså beskrive arbejds gange m.v."

Bornholm:

"Efter projekt LEPIA udarbejdede vi en skabelon til den personlige delhandleplan hvor myndighedshandleplanen fremgår. Her indskives også opfølgingsmøder og nye aftaler jf. § 141"

Brønderslev:

"Hvis mål ikke kan nås eller nødvendig med ændring, foretages en revisitaring ellers sikres sammenhæng ved de årlige handleplansmøder."

Favrskov:

"Der er skriftlig procedure for ansvarsfordelingen i handleplansarbejdet."

Furesø:

"De pædagogiske planer indgår i handleplanen som bilag"

Gladsaxe:

"Der er udarbejdet en hel værktøjskasse til dette"

Haderslev:

"Dialogbaseret"

Helsingør:

"I forbindelse med en opfølgning."

Horsens:

"Sammenhæng sikres ved at der udleveres en kopi af handleplan til borger og det aktuelle sociale tilbud. Endvidere sikres sammenhæng ifm afholdelse af statusmøder med deltagelse af myndighed/leverandør og borger -"

Høje Taastrup:

"Der skal i forlængelse af handleplansmødet udarbejdes en pædagogisk handleplan"

Hørsholm:

"Bostøtte teamet inddrages sammen med borgerne i arbejdet med handleplanen. De pædagogiske planer er grundlaget for alle statusmøderne, og handleplanerne udarbejdes på den baggrund."

København:

"Sagsbehandlerne og medarbejderne i socialpsykiatrien samarbejder så der er en sammenhæng fra de sociale handleplaner til de pædagogiske handleplaner."

Middelfart:

"Alle relevante samarbejdspartnere deltager i statusmøder, således at det sikres at der er et fælles mål"

Norrdjurs:

"Ved handlemøder en gang årligt

Ved tilsyn, hvor vilkårligt udvalgte helhedsplaner gennemlæses"

Næstved:

"Ved virksomhed udfylder delplaner efter modtagelsen af handleplanen. Såfremt disse ikke stemmer overens justeres der igen på handleplan."

Kolding:

"Både ja og nej. Handleplanen danner altid grundlag for den pædagogiske indsats og hvis indsatsen ændres undervejs fordi det giver mening for borgeren - udarbejdes der som hovedregel altid en ny handleplan"

Randers:

"Der er i vejledningen til handleplanerne beskrevet at der er metodefrihed for de enkelte tilbud, men at de daglige planer skal danne grundlag for § 141 handleplanen."

Skanderborg:

"Der bedes altid om en pædagogisk plan før handleplanen udarbejdes."

Skive:

"Den pædagogiske handleplan er svaret på, hvordan opgaverne i §141 planen skal løses."

Slagelse:

"Løbende opfølgingsmøder i forbindelse med handleplaner der understøtter målene i §141"

Tårnby:

"Kommunen arbejder på en udviklingsplan for socialpsykiatrien hvori dette spørgsmål indgår. Der arbejdes med spørgsmålet."

Kommentarer til spørgsmål 12

"Hvis medarbejderne opkvalificeres på anden måde, skriv da hvordan".

Ballerup:

"Opkvalificeres teamvis."

Brønderslev:

"planlagt en heldags undervisning med ekstern underviser"

Fredensborg:

"samt kurser"

Glostrup:

"Beslutning er undervejs"

Helsingør:

"Dels ved fælleskurser men i høj grad også ved sidemandsoplæring samt faglig sparring i eget team."

Holstebro:

"Udviklingsarbejde intern i sektionen er på tegnebrættet."

Hørsholm:

"En kombination."

Lyngby-Taarbæk:

"Drøftelse på rådgivermøder hvordan skabelonen anvendes. Her udveksles også erfaringer."

Randers:

"Der har herudover været afholdt fælles kursus med udførergruppen omkring handleplaner og der har været tilbudt kursus fra kursusgruppen."

Ringsted:

"Fint brugbart foreliggende materiale fra bl.a. KL"

Skive:

"Gennem løbende dialog i afdelingen."

Stevns:

"Hvis behov, Stevns Kommune er en lille kommune med kun 2 sagsbehandlere på Voksen Handicap området, der arbejder med handleplaner på myndighedsniveau. Stevns Kommune er endvidere kendetegnet ved ikke at have egne botilbud til psykisk syge."

Vejen:

"Har altid været en del af rådgiverarbejde at udarbejde handleplaner"

Kommentarer til spørgsmål 13

Med hvilke samarbejdspartnere har kommunen indgået aftaler om koordinering af handleplaner?

Ballerup:

"Der er ikke indgået konkrete samarbejdsaftaler, men samarbejdspartnerne inddrages, når det er relevant for sagen."

Bornholm:

"BørneCenter Bornholm og Visitation Ældre.

Der er derudover et tæt samarbejde med Borgercenteret, Døgnplejen, Politiet, Praktiserende læger, Voksenhandicap og Misbrugsområdet, Brugernes netværk og de forskellige tilbud."

Egedal:

"Det fremgår af lovgivningen."

Frederikshavn:

"Der er samarbejde med de ovennævnte når det er relevant. Der er ikke indgået formelle samarbejdsaftaler."

Furesø:

"Ingen faste indgåede aftaler. Inddrages når relevant."

Faaborg-Midtfyn:

"Samarbejder med andre relevante interessenter."

Glostrup:

"Der er endnu ikke indgået aftaler om koordinering"

Helsingør:

"private aktører iht. § 85, §§ 107 og 108"

Holstebro:

"Der er ikke indgået konkrete aftaler om koordinering af § 141 handleplaner, med i praksis samarbejdes med de relevante parter."

Lyngby-Taarbæk:

"Der foreligger ikke formelle aftaler. De relevante aktører omkring borgeren indbydes, såfremt borgeren er indforstået hermed."

Middelfart:

"De kommunale bo- og dagtilbud o Socialpsykiatrien"

Norddjurs:

"Egen læge, Misbrugscenter"

Næstved:

"Med de offentlige virksomheder som udfører hjælpen."

Randers:

"Der er samarbejde med lokalpsykiatrien omkring udarbejdelse af BESA planer, men der er ikke indgået deciderede aftaler med andre."

Skive:

"Der er ikke indgået formelt samarbejde - men der er et godt dagligt samarbejde."

Stevns:

"Der er etableret et "samarbejdsforum Voksen Handicap" der samarbejder både på det generelle plan og på individplan på tværs af kommunens afdelinger.

Endvidere har vi på det psykiatriske område ansat en tværsektoriel sygeplejerske. Medarbejderen er ansat

Tårnby:

"Der er en praksis med der er ikke indgået konkrete aftaler der specifikt omhandler handleplaner."

Varde:

"Socialpsykiatrien."

Viborg:

"Indgået aftale med kommunens socialpsykiatri"

Aalborg:

"Med tilbuddene"

Kommentarer til udfører-undersøgelsen

Kommentarer til spørgsmål 1

"Udarbejdes der pædagogiske planer i de socialpsykiatriske tilbud?"

Tønder:

"I aktivitetstilbud og Væresteder udarbejdes der aktivitetsplan med aftale om mødetider samt mål for aktiviteten."

Høje Taastrup

"Alle borgere i kommunen får tilbudt en §141 handleplan, men der er kun udarbejdet pædagogiske planer på alle borgerne tilknyttet botilbuddet. "

Silkeborg:

"Da der er indkøbt elektronisk system til leverandørdelen, venter man på hvad udformninger er der, før man arbejder ensrettet med det."

Ringkøbing-Skjern:

"Dem der er i vores væresteder får også bostøtte derfor ja i begge kategorier"

Frederikssund:

"Der er både et visiteret værested og et uvisiteret værested. I det visiterede værested er der pædagogiske planer i samarbejde med borgeren. I det uvisiterede værested og aktivitetssted har borgerne indflydelse på aktiviteterne via fællesmøder."

Læsø:

"Der findes ingen socialpsyk. botilbud i Læsø kommune"

Nyborg:

"Det bemærkes, at der ikke findes aktivitetstilbud i Nyborg, men udelukkende værestedstilbud."

Ærø:

"Hvis brugerne ønsker det"

Skanderborg:

"I aktivitetstilbud vurderes det individuelt - alt efter hvor mange aktiviteter brugerne deltager i."

Gladsaxe:

"I Gladsaxe Kommune har vi lige udarbejdet et nyt koncept for pædagogiske planer og de kaldes samarbejdsaftaler"

Lejre:

"I Lejre Kommune arbejder vi med samarbejdsplaner og pædagogiske planer. Vi har 34 borgere der modtager støtte- og kontakt person, de 11 har en pædagogisk plan og de 23 har en samarbejdsplan."

Stevns:

"Stevns Kommune har ikke egne bo- og aktivitetstilbud til denne målgruppe og i øvrigt heller ikke til andre målgrupper indenfor Voksen-Handicap området. Vi er således ikke udfører på området."

Randers:

"Vedr. aktivitetstilbud er der også pædagogiske handleplaner, men ikke nogen viden fra central side om form mv. Derfor kryds i "ved ikke" i alle spørgsmål"

Roskilde:

"Væresteder arbejder ikke med skriftlig dokumentation i forbindelse med borgerne."

Jammerbugt:

"Værestederne er uvisiterede tilbud, hvorfor der ikke udarbejdes samarbejdsaftaler, som de hedder hos os."

Kommentarer til spørgsmål 2

"Er der truffet en ledelsesbeslutning om, at tilbuddenes pædagogiske planer skal leve op til bestemte indholdsmæssige krav? "

Randers:

"Botilbud: Anvendelse af "Kaboga" koncept, tilrettet og modificeret botilbuddene. Bostøtte: Der anvendes 2 modeller - dels en pædagogisk handleplan incl. et målsætningsskema og dels et målsætningsskema som et supplement til § 141 handleplanerne"

Høje Taastrup:

"Da det kun er botilbuddet der udarbejder pædagogiske planer er der derfor sat kryds i ikke relevant under de andre områder."

Middelfart:

"Den pædagogiske handleplan skal sammen med §141 handleplanen sikre, at borgeren får den ydelse, som man er visiteret til, men der er ikke truffet beslutning om, hvordan handleplanerne udformes."

Stevns:

"Der arbejdes aktuelt med udarbejdelse af kvalitetsstandarder. Reglerne for udarbejdelse af handleplaner indgår i dette arbejde"

Jammerbugt:

"Der er udarbejdet kvalitetsstandarder - der vil blive revideret - og der er ikke udarbejdet ydelseskataloger."

Gladsaxe:

"Det er som udgangspunkt borgerens plan og den skal være et aktivt pædagogisk redskab mellem borgeren og kontaktpersonen i dagligdagen"

Norddjurs:

"Dog må vi vurderes at være " på vej " i forhold til fælles helhedsplaner (pædagogiske planer) for dag- og bo- tilbud."

Ikast-Brande:

"I forhold til ledelsesbeslutning, er der tale om beslutning fra leder af tilbudet. Skabelon er derfor ikke ensrettet."

Silkeborg:

"Man er i Silkeborg Kommune i gang med at implementere en kvalitetsmodel ifht. handleplaner, den er under udarbejdelse, hvorfor der endnu ikke er udstukket nogle ledelsesmæssige retningslinjer"

Glostrup:

"Planen indskrives i et særligt udarbejdet skema"

Bornholm:

"Vi har udarbejdet en egen skabelon som bruges i alle tilbud"

Kommentarer til spørgsmål 3

Er der beskrevne arbejdsgange for arbejdet med pædagogiske planer?

Høje Taastrup:

"Der er en procedure vi kan følge, men alt afhænger af den enkelte borger, hvordan ønsker de at planen skal udarbejdes, nogen ønsker kun at være med til en bestemt del og vil derefter ikke deltage i udarbejdelsen mere."

Gladsaxe:

"Der er i forbindelse med udarbejdelsen af konceptet udarbejdet en værktøjskasse, hvoraf arbejdsgange m.m. er beskrevet"

Bornholm:

"Der er udarbejdet en vejledning til handleplansarbejdet men ikke en egentlig arbejdsgangsbeskrivelse."

Jammerbugt:

"I et vist omfang jvf. stillings- og funktionsbeskrivelserne og kvalitetsstandarderne."

Næstved:

"Ift. bostøtte: Der er udarbejdet undervisningsmateriale, som løbende bliver justeret ift. retningslinier fra kommunen/visitationen."

Randers:

"Alle beboere får tilbud om udarbejdelse af pædagogiske handleplaner. Hvis de takker nej udarbejder personalet mål for indsatsen og involverer brugeren på sigt. Planerne revideres og fremlægges løbende i dagligt forum."

Kommentarer til spørgsmål 4

Anvendes der særlige standardiserede redskaber eller skabeloner i handleplansarbejdet?

Billund:

" COPM"

Aalborg:

" I Handicapafdelingen i Aalborg Kommune er der udarbejdet en skabelon for udarbejdelse af pædagogiske planer (som vi pt. kalder delplaner) Skabelonen er fælles for alle handicapområder, hvor den i alle bo-og støttetilbud med visitation bliver afprøvet."

Helsingør:

"Bostedssystemet"

Ikast-Brande:

"Bostøtte er delt i Nord og Syd her i kommunen. Den sydlige del har standardiseret redskab og den nordlige er ved at finde frem til standard."

Randers:

"Botilbud: "Kaboga", et botilbud har ikke standardiserede redskaber. Bostøtte: Der er ikke krav om noget, men nogle medarbejdere anvender "COPM" og/eller "AMPS"

Bornholm:

"CAN og GAS er redskaber der er kendt men de anvendes ikke systematisk"

Norddjurs:

"De beskrevne retningslinjer og måden at arbejde med dem på, tager udgangspunkt i CAN interview. Målbeskrivelse tager udgangspunkt i tankerne omkring GAS."

Halsnæs:

"De standardiserede redskaber er for omfattende i forhold til Kommunens aktuelle serviceniveau, normering og muligheder. De pædagogiske handleplaner har vi selv udarbejdet et skema til i forbindelse med LEPLA-projektet."

Næstved:

"Delplansskabelonen indgår i kommunens samlede Handleplanskoncept. Skemaet indeholder følgende overskrifter: Navn, cpr.nr., indsatsområde, bevillingsperiode, evalueringsdato, problemfelt, overordnet mål, delmål, aktivitet/indsatser/metoder, succeskriterier."

Hørsholm:

"Eget udarbejdet materiale som er godkendt af tilsynsmyndigheden"

Varde:

"En samarbejdsmappe, som er resultat af det projekt vi var med i 2006"

Gladsaxe:

"Gladsaxe Kommune har udarbejdet eget koncept"

Roskilde:

"Handleplaner udarbejdet i CSC Vitae. Ingen af de ovennævnte. CAN har før været anvendt, men det er alt for omfattende til praktisk brug."

Odense:

"I Odense kommune har vi udarbejdet vores eget redskab og skabelon. Vi bruger ikke et standardiseret koncept til udredning."

København:

"Kommunen har udarbejdet egne skabeloner."

Dragør:

"Modificeret udgave af Can udredningsskemaer "

Fredericia:

"Redskaber (skabeloner) der baserer sig på programteori. Benyttes som dagligt arbejdsredskab, men ligger også til grund for dokumentation i form af status og evaluering (standardiserede)"

Jammerbugt:

"Vi bruger egne og er ved at udarbejde/udvikle nye."

Høje Taastrup:

"Vi har arbejdet med både GAS og CAN redskaber, men gør det ikke mere. Borgerne og personalet følte at hele deres relation blev for skemalagt og styret. Bruger nu BOSTED systemet til at evaluerer de mål, der står beskrevet i planen."

Egedal:

"Vi har selv udviklet vores eget handleplanskoncept."

Ringsted:

"Vi har udarbejdet vores eget koncept, blandt andet i samarbejde med Pia Bille fra videntcenteret for socialpsykiatri"

Viborg:

"Viborg Kommune har igennem en to-årig periode haft et handleplansprojekt, hvor der bl.a. er blevet udarbejdet standardiserede delhandleplaner. Delhandleplanerne anvendes i alle socialpsykiatriske tilbud i Viborg Kommune."

Kommentarer til spørgsmål 5

Har kommunen resultatmål/kvalitetsstandarder for tilbuddenes udarbejdelse af pædagogiske planer?

Høje Taastrup:

"85% af de pædagogiske handleplaner afspejler borgerens ansvar for egen situation samt ønsker og håb for fremtiden"

Jammerbugt:

"Beskriver Ydelsens lovgrundlag, Hvilke behov ydelsen dækker, Formålet med hjælpen, Målet med hjælpen, Hvem kan benytte tilbuddet, Hvad er indholdet af tilbuddet/hjælpen, Hvilke aktiviteter indgår i tilbuddet/hjælpen, Hvad indgår ikke i ydelsen mv."

Frederikssund:

"Der er skrevet en visionsplan for socialpsykiatrien frem til 2013"

Aalborg:

"Der er udarbejdet "Vejledning vedr. handleplaner og delplaner til voksne i Handicapafdelingen, Aalborg Kommune. Vejledningen beskriver mål vedr. planernes: formål personkreds indhold målsætning brugerens medvirken i udarbejdelsen af planerne opfølgning."

Næstved:

"Der er udarbejdet skabelon samt undervisning i hvordan der bl.a. laves en god målbar delplan. (SMART)"

Egedal:

"Der skal udarbejdes pædagogiske handleplaner til alle på ovennævnte tilbud."

Halsnæs:

"Der skal være udarbejdet pædagogiske handleplaner for 75% af de borgere, der modtager bostøtte efter SEL § 85 Resultatkrav omkring handleplansarbejdet har været prioriteret i både 2007, 2008 og 2009"

Gladsaxe:

"En del af konceptet er en personlig beskrivelse, der tager udgangspunkt i områderne i en funktionsevne vurdering. Den personlige beskrivelse skal justeres løbende ved ændringer i borgerens udvikling og skal sendes en gang årligt til sagsbehandleren i kommunen."

Viborg:

"Inden for 3 måneder efter tilbudsstart får brugeren tilbud om udarbejdelse af en delhandleplan. Tilbuddet har ansvaret for udarbejdelsen og revurderingen af delhandleplanen."

Kommentarer til spørgsmål 6

Er der truffet en ledelsesbeslutning om, hvordan brugerne skal inddrages i udarbejdelsen af pædagogiske planer?

Høje Taastrup:

"Alt er afhængig af den enkeltes lyst, overskud, interesse og det er meget afhængig af om personen psykisk magter at samarbejde omkring udarbejdelsen af planen. I nogle tilfælde er personen meget med i andre tilfælde deltager personen faktisk ikke."

Gladsaxe:

"Borgeren skal udarbejde samarbejdsaftalen sammen med sin kontaktperson"

Holbæk:

"Borgerne er altid med inddraget"

Jammerbugt:

"Brugerne har indflydelse, er inddraget i og med, når samarbejdsaftalen udarbejdes og evalueres løbende."

Norrdjurs:

"Brugerne har været med til at udforme konceptet."

Randers:

"Brugerne/beboerne inddrages i det omfang de ønsker det - altid et tilbud"

Viborg:

"Delhandleplanen udarbejdes og revurderes så vidt muligt i samarbejde og dialog med bruger, pårørende samt relevante netværkspersoner."

Middelfart:

"Der er ikke præcist truffet beslutning om brugernes inddragelse, men i forhold til Handicap- og Psykiatripolitikken i Middelfart kommune inddrages borgeren altid."

Silkeborg:

"Det er en klar holdning at brugeren inddrages når der lægges planer"

Fredericia:

"Planerne skal i den udstrækning det er muligt laves i samarbejde med brugerne. Indflydelse og medvirken kan gøres på et utal af niveauer. Bruger skal dog altid bekendtgøres at der arbejdes med en plan."

Kommentarer til spørgsmål 7

Hvor ofte inddrages brugerne i udarbejdelse af pædagogiske planer?

Næstved:

"Alle brugere/beboere inddrages så vidt det er muligt. (der kan være brugere som ikke har sygdomsforståelse/erkendelse mm.)"

Bornholm:

"Brugerne vil altid være inddraget medmindre de ikke ønsker det. I de situationer udarbejdes en omsorgsplan."

Ringkøbing-Skjern:

"Det sker sjældent at brugeren siger nej til at være med til at lave planen. Så laver vi det vi kalder en omsorgsplan."

Aalborg:

"Formuleringen i vejledningen vedr. brugerens medvirken er følgende: Delplanen bliver til i et samarbejde mellem den enkelte bruger og medarbejderen i tilbuddet. Brugeren skal have reel mulighed for at deltage og fremkomme med sine ønsker og behov."

Ikast-Brande:

"Generelt om Væresteder skal det præciseres at der ikke visiteres hertil ,derfor ingen handleplan!"

Randers.

"I botilbud er der enkelte, der ikke ønsker deltagelse."

Fredericia

"I den udstrækning de ønsker det, se tidligere svar."

København:

"I meget få tilfælde er beboerne ikke interesseret i at få udarbejdet pædagogiske handleplaner. personalet udarbejder der for selv planen."

Frederikssund:

"Inddragelsen af brugeren i udarbejdelsen af pædagogiske handleplaner er lidt forskellig. Botilbud faste - husmøder hver 14 dag Bostøtte- dialogbaseret BUM model Aktivitetstilbud- deltagelse i fællesmøder Værestedstilbud- deltagelse i fællesmøder"

Vejen:

"Når et mål er nået bliver der sammen med brugeren udarbejdet et nyt mål §141 planen revideres min en gang om året"

Odense:

"Planerne er udarbejdet og har været undervejs i gennem flere år- de har været "afprøvet " i 3 støttecentre, i denne tid, hvor responsen fra medarbejdere og brugere er inddraget i de endelige planers udformning"

Høje Taastrup:

"Som udgangspunkt har vi en tro på at vedkommende gerne vil deltage i udarbejdelsen af planen. Vi taler os til rette og finder en passende balance ud fra borgerens ønske om hvor meget de magter at deltage."

Roskilde:

"Så ofte som det er muligt at inddrage borgeren"

Lejre:

"Vi har pædagogiske planer på de borgere der ikke kan arbejde med en samarbejdsplan. Vi forsøger at tage borgerne med i det omfang de kan."

Kommentarer til spørgsmål 8

Er der udarbejdet en vejledning om, hvordan brugerne kan inddrages i arbejdet med pædagogiske planer?

Ikast-Brande:

"Der er ingen særskildt vejledning omkring inddragelse. Den ligger implicit i selve vejledningen for handleplansarbejdet."

Bornholm:

"Der er udarbejdet en vejledning til udarbejdelse af selve handleplanen"

Næstved:

"Nej og lidt ja... Det ligger implicit i undervisningen af nye medarbejdere mm."

Randers:

"Jf. vejledningen i "Kaboga" systemet"

Varde:

"Vi har ikke nogen vejledning som sådan, men samarbejdsplanen (mappe) er brugerens egen."

Viborg:

"Der er ikke udarbejdet en skriftlig vejledning, men alle medarbejdere er blevet undervist i brugen af og udarbejdelsen af delhandleplaner. I denne forbindelse har det været drøftet, hvordan brugerne inddrages i delhandleplansarbejdet."

Kommentarer til spørgsmål 9

Hvordan kvalificeres brugerne til arbejdet med pædagogiske planer?

Egedal:

"Støttepersonen forklarer grundprincipperne og supplerer evt. med skriftligt materiale."

Bornholm:

"Opkvalificering både af brugere og medarbejdere er et indsatsområde vi gerne vil arbejde videre på."

Fredericia:

"Brugerne kvalificeres i mødet med medarbejderne og ved udarbejdelse af planerne. Vi arbejder med at brugerne på sigt skal kvalificeres via kortere kursusforløb. Vi er blot ikke der endnu."

Furesø:

"De informeres mundtligt om tilbuddet om en pædagogisk handleplan. Det beskrives som et tilbud."

Gladsaxe:

"I værktøjskassen er et notat til borgeren"

Helsingør:

"Temadag og opfølgende møder på de enkelte tilbud om brugerindflydelse"

Holbæk:

"De har deltaget i kursus sammen med medarbejder"

Randers:

"Der er en interne kursusgruppe i socialpsykiatrien, som udbyder kurser for brugere og medarbejdere. I botilbud anvendes også mundtlig vejledning."

Ringkøbing-Skjern:

"Vi har tilbudt og afholdt et 2 timers undervisning i handleplaner for brugerne. Ca. 35 af 150 brugere deltog. Alle får mundtlig vejledning inden vi laver planen."

Stevns:

"De brugere der får udarbejdet handleplan indgår i dialog og orienteres om formål og deres egen rolle og muligheder, således at handleplanen bliver borgerens værktøj."

Varde:

"Har afholdt temadage, med bruger deltagelse mhp. ejerskab."

Viborg:

"Der er udarbejdet et eksempel på en delhandleplan, der giver en forståelse for hvordan delhandleplanen er opbygget og hvad der er tænkt beskrevet i felterne. Denne kan udleveres til brugerne. Endvidere vil der når alle medarbejderne har været på kursus i

Aalborg:

"For tiden er opkvalificeringen individuel - enten skriftlig, mundtlig eller både/og - i form af, at den enkelte kontaktperson introducerer delplanen for borgeren. På sigt har vi ønsker om på sindslidelsesområdet at udvikle fælles kursusforløb for medarbejdere."

Kommentarer til spørgsmål 10

Hvordan opkvalificeres medarbejderne primært til arbejdet med pædagogiske planer?

Fredericia:

"Vi har afholdt temadage. Der er afsat 2 x 45 min, hver uge til opkvalificering og sparring."

Frederikssund:

"Det arbejdes på forskellige faktorer både som enkeltmandskurser, fælles kurser og sidemandsoplæring i forhold til emnet."

Gladsaxe:

"Gladsaxe Kommune iværksætter i efteråret 2009, 2010 og forår 2011 et kompetenceudviklingsprojekt for samtlige ledere og medarbejdere i kommunens bo- og dagtilbud på det sociale område. Et af temaerne er dokumentation og kvalitet."

Halsnæs:

"Fællesundervisning med brugere og personale. Samt 6 dages uddannelsesforløb i 2008"

Høje Taastrup:

"Der er udpeget en tovholder på botilbuddet, der taler med medarbejderne om udarbejdelsen af planen. Nye medarbejdere kobles på erfarne medarbejdere og ser herigennem, hvorledes det kan gøres. der er desuden en skriftlig vejledning."

Ikast-Brande:

"Da konceptet blev indført, var det med udgangspunkt i fælles kurser."

Ringkøbing-Skjern:

"Vi bruger den oplæring der skal til. Erfarne medarbejdere hjælper mindre erfarne og vi laver kurser når der er et hold"

Ringsted:

"Vi holder fælles kurser. Fælles handleplansmøder en gang om måneden hvor vi hele tiden prøver at optimere vores handleplaner. Når nye medarbejdere bliver ansat bliver de sat grundig ind i handleplansarbejdet."

Silkeborg:

"I botilbuddene laves handleplaner primært ved statusmøder sammen med beboeren. Bostøtte og aktivitets- og værested har "status" som leverandører og myndigheden "bestiller" opgaven hos dem, derfor er meget af planen givet når borgeren kommer i kontakt."

Skanderborg:

"Arbejdet med de pædagogiske planer evalueres her i efteråret, og i den forbindelse afklares det, om der er behov for opkvalificering."

Skive:

"2 medarbejder er med i JYFE-projekt netop omkring handleplaner samt en anden medarbejder er med i en arbejdsgruppe på tværs i vores socialafdeling m.h.t. en fællesnævner omkring hvordan vi udarbejder handleplaner"

Stevns:

"Det socialpsykiatriske og socialpædagogisk team vil i forhold til handleplans arbejde modtage fælles undervisning for at sikre en fælles forståelse og fælles niveau for arbejdet med handleplaner"

Tønder:

"Der evalueres kontinuerligt på handleplanerne gennem sparring med fagafdelingen og teamlederne"

Varde:

"Idet vi stadig får nye medarbejder , overvejer vi pt hvordan vi sikre ejerskab hos medarbejdere der ikke har været med fra starten."

Vejen:

"Der har været afholdt et længerevarende kursus for medarbejder i Socialpsykiatrien sammen med bevillingsmyndigheden hvor der blev udarbejdet handleplaner og delplaner på alle borger med sindslidelser."

Viborg:

"Medarbejderne er på to kurser. Et i forhold til den indholdsmæssige del i delhandleplanerne, og et andet i forhold til den IT-mæssige del, da delhandleplanen lægges i CIRIUS i forlængelse af myndighedens § 141 handleplan."

Aalborg:

"Der er ikke tale om deciderede kurser - men eftersom det har været/er et fokusområde i 2009 - har afdelingsledere og ledere på de forskellige områder holdt temadage for medarbejderne for at introducere delplansskemaerne og løbende opkvalificere medarbejderne."

